

вание будущих аграриев к формированию культуры профессионального общения должно опираться на пробуждение в них желания к собственному самосовершенствованию.

Стимулирование, педагогическая поддержка, культура профессионального общения, мотивация, интерес, умение, навыки, интерактивные средства обучения.

The article deals with the means and incentives and educational support for students in the process of cultural skills for professional communication. It is determined, that the students pedagogical support in the process of cultural skills professional communication is a purposeful activities of teachers, aimed at providing favorable conditions for the formation of stable motivation and interest in developing the skills of professional communicative culture, implementation communicative potential students. To this end, teachers in the classroom should be possible to play professional environment with interactive learning tools (business and role-playing games). In order to ensure that students feel in this environment is not just a spectator, but it became active participants in the article we consider application of models of typical situations of professional communication, introduction of interviews and workshops to develop skills for professional communication. The task of teachers, therefore, is to use student-centered approach to each of the students.

Incentives, educational support, culture of professional communication, motivation, interest, skills, interactive learning tools.

УДК 378.147

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Р.В. Лопатич, аспірант

У статті розглядаються підходи до формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови; проведено аналіз наукової літератури вітчизняних та зарубіжних дослідників щодо підходів до формування логічної культури; обґрунтовано їх вибір. Найбільш продуктивними для формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови є гуманістичний, особистісно-орієнтований, діяльнісний, комунікативний та компетентнісний підходи в їх органічному поєднанні. На основі цих підходів створено модель формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови.

Логічна культура, гуманістичний, комунікативний, компетентнісний, особистісно-орієнтований, діяльнісний підходи.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні, коли змінюються вимоги до вивчення іноземної мови, важливо не лише розуміти мову, а й мобілізувавши свої знання про мову та країну, висловлювати свою думку чітко, зрозуміло, будувати і керувати мовленням з логічною структурою та пов'язувати його з тематикою бесіди. Тому питання формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови на сьогоднішній день є дуже актуальним і потребує ґрунтовного, всебічного аналізу цього феномену. Створення моделі формування логічної культури спонукає до визначення підходів, які сприятимуть ефективному розвитку усіх компонентів логічної культури майбутніх учителів іноземної мови.

Мета статті. Метою дослідження є визначення та обґрунтування підходів до формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. В основу моделі формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови покладена мета – це цілеспрямований розвиток певних компонентів логічної культури, – а саме: мотиваційно-ціннісного, когнітивно-пізнавального, операційно-діяльнісного, мовно-мовленнєвого та рефлексивного компонентів. Загальна мета моделі досягається через сформованість у студентів навичок мислення та практичне оволодіння логічними вміннями та операціями, що надає результатам навчання практичної значущості, забезпечує застосування набутих знань, умінь і навичок у процесі фахової підготовки та у подальшій професійній діяльності майбутніх вчителів іноземної мови. Тому у розробці моделі формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови покладено такі основні методологічні підходи як гуманістичний, діяльнісний, особистісно-орієнтований, комунікативний та компетентнісний підходи. Розглянемо кожен підхід до формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови.

При побудові моделі формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови ми виходили з того, що, перш за все, необхідно створити студентам сприятливі умови для формування логічної культури. Саме доброзичлива атмосфера на заняттях, відчуття психологічного комфорту дасть студентам змогу спокійно, розсудливо, не боячись помилок, міркувати, аналізувати прочитане чи почуте, висловлювати свою думку, дискутувати іноземною мовою.

Наші міркування ґрунтуються на концептуальних положеннях про *гуманізацію професійної освіти* (Г. Балл, І. Бех, О. Бодальов, С. Гончаренко, І. Зязюн та інші). Роль викладача сьогодні змінюється. Відтепер він не транслятор знань, а радник та помічник студентів у знаходженні знань, учасник навчального процесу, який допомагає студентам засвоювати методи самостійного навчання та прийняття професійних рішень [1]. Саме у рівноправних стосунках між викладачем та студентами, коли викладач у навчальному діалозі займає позицію співрозмовника, розвиваються необхідні для формування логічної культури якості: самостійність судження, критичне мислення. Діалог “викладач - студент” створює сприятливі умови для плідної співпраці, співтворчості і є дуже перспективним з позиції того,

що пізніше такою моделлю відносин будуть послуговуватись студенти, майбутні вчителі, у їх професійній діяльності, що сприятиме розвитку критичного та творчого мислення учнів.

Отже, на засадах гуманістичного підходу для формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови вважаємо важливими доброзичливу атмосферу для спілкування, висловлювання своєї думки та рівноправні стосунки між викладачем та студентами, які створюють сприятливі умови для дискусій, логічного осмислення навчального матеріалу.

Для того, щоб процес формування логічної культури був ефективним, слід враховувати можливості та здібності студента. Один студент, наприклад, може досить швидко проаналізувати та сформулювати свою думку іноземною мовою стосовно певної теми, інший потребує часу для розв'язання цього питання. Тому рішенням цієї проблеми є *особистісно-орієнтований підхід*, принципами якого є не тільки визнання унікальності особистості, розвиток її творчого потенціалу, а й урахування нерівності розумових здібностей студентів. Аналіз робіт корифеїв цього напрямку (А. Макаренко, В. Сухомлинський, К. Ушинський) та провідних сучасних науковців (Б. Ананьєв, Г. Балл, О. Пєхота, В. Серіков та ін.) підтвердив нашу гіпотезу щодо важливості даного підходу для формування логічної культури. Адже умовою і результатом такого типу навчання є сформованість у студентів бажання і здатності самостійно вчитися, шукати в різних джерелах інформацію і застосовувати нові знання, виробляти вміння діяти, прагнути творчості, саморозвитку та усвідомлення студентом своєї комунікативної особистості.

Зазначимо, що застосування вище наведених форм навчання та віра викладача у сили студентів стимулюють інтерес та потребу студентів у знаннях та вимагають від них включення у діяльність, активізації їх розумових здібностей.

Відомо, що саме в діяльності розвивається особистість. Тому ми наголошуємо на необхідності *діяльнісного підходу* до формування логічної культури. Наші припущення щодо ефективності цього підходу базуються на дослідженнях багатьох науковців (К. Альбуханова-Славська, Г. Балл, Л. Виготський, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн, В. Семиченко) та підтверджуються досвідом викладацької практики. Включення студентів у проектну діяльність чи залучення їх до дискусії або письмового викладу опрацьованого матеріалу змушує студентів активізувати свою мисленнєво-мовленнєву діяльність та сприяє розвитку таких логічних умінь як аналіз, класифікація, порівняння тощо. Підготовка до проекту чи написання статті потребує самостійного пошуку інформації, здатності її аналізувати, класифікувати, порівнювати, робити висновки та синтезувати цю інформацію. Тим самим, студенти навчаються й мислити. Адже, щоб донести свою думку до інших, слід її сформулювати. Таким чином, у діяльності розкривається потенціал студентів, розвиваються їх здібності до логічного мислення, формуються навички мислення та логічні уміння.

Після ґрунтовного вивчення концептуальних положень *комунікативного підходу*, засновниками та прихильниками якого є О. Бодальов, Н.

Волкова, І. Зязюн, В. Кан-Калик, А. Мудрик, Ю. Пассов, М. Пентиліук, Г. Сагач, ми дійшли висновку, що формування логічної культури неможливо без формування комунікативної культури, яка є обов'язковою складовою професійної підготовки вчителя. Розвиток комунікативних навичок тісно пов'язаний із формуванням навичок мислення. Адже при побудові висловлювання стимулюється мисленнєва діяльність людини. Багато науковців (Н. Бабич, Н. Волкова, М. Пентиліук, О. Павленко, Г. Сагач та інші) відмітили той факт, що без здатності мислити неможливо чітко сформулювати свою думку. Крім того, ми розуміємо, що вміння донести свою думку до інших та завдяки неї вплинути на слухача є дуже важливим у роботі вчителя. Ми погоджуємося з тим, що вчитель, який правильно і чітко формулює свою думку, більш упевнений в собі, має більше шансів організувати спільну з учнями діяльність, яка буде спрямована на розкриття їх творчого потенціалу, вирішення конфліктів [2]. Чим досконаліше мовлення вчителя, тим краще учні сприйматимуть його висловлювання і тим чіткіше вони будуть висловлювати, конструювати свої думки. Адже підвищення рівня сформованості логічної культури, як зазначив Б. Бадмаєв, є однією з важливих сторін у розвитку ораторських якостей вчителя як керівника і організатора [3], дозволяє педагогу швидко і оперативно ставити та вирішувати комунікативні задачі, які виникають під час педагогічної діяльності.

Аналізуючи різні наукові дослідження та досвід практиків, ми дійшли висновку, що для того, щоб навчити майбутнього вчителя іноземної мови мислити та оформлювати чітко й логічно свої думки іноземною мовою слід керуватися комунікативним та діяльнісним підходами під час формування логічної культури.

Будуючи модель формування логічної культури, ми звернулися також до ідей *компетентнісного підходу*. Сутність цього підходу полягає у практичному використанні набутих знань. Опрацювання наукових робіт з цієї теми (Н. Бібік, В. Болотов, О. Овчарук, Л. Паращенко, О. Пошетун, О. Савченко, В. Серіков тощо) довело, що цей підхід є досить перспективним, адже у студента формуються загальні та фахові компетентності, які допоможуть майбутньому фахівцю стати незалежним, мобільним, самостійним при розв'язанні будь-яких проблемних ситуацій [4]. Результатом запровадження такого підходу є певний розвиток особистості студента, який спрямований на формування у студента бажання і здатності вчитися, використовувати різні джерела для пошуку інформації, вміння застосовувати нові знання і прагнути творчо підходити до вирішення проблем. Саме компетентнісний підхід, на думку провідних науковців, сприяє розвитку таких навичок і вмінь як-от: пошук та аналіз інформації, застосування логіки та критичного мислення під час вирішення складних завдань, вміння висловлювати своє судження, давати оцінку, дискутувати та відстоювати свою думку.

Висновки і перспективи подальших наукових досліджень. Як підсумок, зазначимо, що ми визначили підходи до формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови та обґрунтували свій вибір. Отже, вважаємо, що найбільш продуктивними для формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови є гуманістичний, особистісно-

орієнтований, діяльнісний, комунікативний та компетентнісний підходи в їх органічному поєднанні. Саме цими підходами ми керувались при створенні моделі формування логічної культури майбутніх учителів іноземної мови.

Список літератури

1. Єльнікова О.В. Інтерактивне навчання – засіб модернізації освіти у сучасній школі // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб. наук. праць / Редкол.: Т.І. Суценок та ін. – Київ–Запоріжжя. – 2002. – Вип.24. – 414с. – С.84–88.
2. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: Навчальний посібник для вчителів, аспірантів, студентів середніх та вищих навчальних закладів. – К.: Українсько–фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 302 с.
3. Бадмаев Б.Ц., Малышев А.А. Психология обучения речевому мастерству. – М.: Гуман.изд.центр ВЛАДОС, 1999.– 224 с.
4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи (бібліотека з освітньої політики), колективна монографія. – під заг.ред. О.В. Овчарук. – К.: К.І.С., 2004. – 112с.

В статье рассматриваются подходы к формированию логической культуры будущих учителей иностранного языка; проведен анализ научной литературы отечественных и зарубежных исследователей относительно подходов к формированию логической культуры, обоснован их выбор. Наиболее продуктивными для формирования логической культуры будущих учителей иностранного языка являются гуманистический, личностно-ориентированный, деятельностный, коммуникативный и компетентностный подходы в их органическом сочетании. На основе этих подходов создана модель формирования логической культуры будущих учителей иностранного языка.

Логическая культура, гуманистический, коммуникативный, компетентностный, личностно-ориентированный, деятельный подходы.

The article is devoted to the approaches to the forming of logical culture of future foreign languages teachers, the article is an analysis of the development of logical culture, approaches in the modern scientific literature, the author of the article describes approaches to the formation of logical culture in the future teachers of the foreign language. The most productive approaches to create the logical culture of future foreign language teachers are humanistic, student-centered, activity, and communicative competence approaches in their organic combination. A logical model of the culture of the future foreign language teachers is based on these approaches. The basis of the model of logical culture of future foreign language teachers is a purposeful development of certain components of the logical culture - namely motivational values, cognitive-educational, operational and active, language and speech, and reflective components. The overall objective of the model is achieved through the formation of students' thinking skills and mastery of practical skills and logical operations.

Logical culture, the competence approach, communicative approach, human approach, personality – focused approach.